

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Директор Ужгородського ліцею № 3
Ужгородської міської ради Закарпатської області

_____ Світлана ФЕСЕНКО

« _____ » _____ 2023 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Ужгородського ліцею № 3

Ужгородської міської ради Закарпатської області

на 2023/2024 навчальний рік

**Схвалено педагогічною
радою ліцею
(протокол № 10
від 30.08.2023 р.)**

Вступ

Сьогодні освіта вже не підготовка до життя, а спосіб життя. Завдання школи полягає у формуванні в учнів ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної реалізації свого життєвого потенціалу. Компетентна особистість повинна вміти застосовувати такі якості, характеристики і здібності, не лише щоб вивчати навколишній світ, а й жити в ньому. Педагогам, щоб допомогти учням стати глобально компетентними, потрібно не тільки розвивати ці якості у собі, а й шукати способи їх розвитку в учнів. За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в полікультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями.

Світогляд закладається саме в сім'ї та школі. У школі формується особистість, її громадянська позиція та моральні якості. Тут вирішується, чи людина захоче і чи зможе навчатися впродовж життя.

Пріоритетного значення в розбудові нової школи набуває завдання формувати в учнів систему загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довілля, повага до закону, солідарність, відповідальність). У центрі освіти має перебувати виховання в учнів відповідальності за себе, за добробут нашої країни.

Освітня програма Ужгородського ліцею № 3 сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада ліцею та затверджує директор. На основі освітньої програми складається та затверджуються навчальний план ліцею, що конкретизує організацію освітнього процесу, варіативну складову, враховуючи особливості регіону та індивідуальні освітні потреби учнів.

Освітня програма Ужгородського ліцею №3 та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті ліцею.

Розділ I. Призначення ліцею та засіб його реалізації

Ужгородська ліцей № 3 Ужгородської міської ради Закарпатської області знаходиться у міській комунальній власності, є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунок в установі банку, печатку, штамп, ідентифікаційний номер. Засновником навчального закладу є Ужгородська міська рада.

Навчальний заклад у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України "Про освіту", "Про повну загальну середню освіту", іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерством освіти і науки України,

інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, іншими нормативно-правовими актами, Статутом школи.

Головною метою навчального закладу є створення виховної системи гуманістичного типу, максимальний розвиток учня і його підготовка до самореалізації у житті з опорою на такі ціннісні орієнтири як здоров'я учня, культура, родина, Батьківщина.

Пріоритетними напрямками діяльності ліцею є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту та забезпечення якісної освіти;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- забезпечення учнів ліцею високим рівнем володіння англійською мовою (рівень B2+) – 11 клас, (рівень B1+) – 9 клас;
- підвищення мотивації учнів при вивченні другої іноземної мови (чеської) та забезпечення високим рівнем володіння чеською мовою (рівень B1+) – 11 клас, (рівень A2+) – 9 клас;
- комп'ютеризація навчального процесу та впровадження інтернет-технологій;
- забезпечення належного рівня комп'ютерної грамотності вчителів;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- полікультурне виховання, як процес соціалізації школярів, спрямований на оволодіння системою національних і загальнолюдських культурних цінностей, формування комунікативних умінь, що дозволяють школяреві здійснювати інтенсивну міжкультурну взаємодію, розуміти інші культури, толерантно ставитися до їх носіїв.

Саме виховання компетентної, відповідальної за своє життя людини і є головним завданням школи.

Навчальний заклад несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

У відповідності до чинного законодавства загальноосвітній навчальний заклад здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

- I ступінь – початкова освіта;
- II ступінь – базова середня освіта;
- III ступінь – повна загальна середня освіта.

Призначення кожного ступеня навчання визначається Типовим положенням про загальноосвітній навчальний заклад та окреслено у відповідних освітніх програмах.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення ліцею є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм, а також

- надання учням можливості спробувати себе в різних видах освітньої діяльності (інтелектуальній – участь у різноманітних предметних та міжпредметних конкурсах, турнірах, олімпіадах та МАН різних рівнів; трудовій – участь у різноманітних акціях та майстеркласах; художньо-естетичній – участь у виставках, конкурсах малюнків, пленерах, вокальних конкурсах; спортивній – участь у естафетах та спортивних змаганнях і турнірах з легкої атлетики, футболу, баскетболу, волейболу, флорболу, шахів; технічній – гурток «Робототехніка», фінансова грамотність;
- поглиблене вивчення англійської мови з 1-го класу;
- вивчення чеської мови (другої іноземної) з 5-го класу.

Освітні програми, реалізовані в ліцеї, спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

У навчальному закладі створені та функціонують предметні методичні об'єднання, творчі групи та працює практичний психолог.

Ефективному управлінню якості освітньої діяльності в ліцеї сприяють система ДІСО, електронна система АІКОМ та програма КУРС Школа, запроваджено електронний журнал та щоденник "**Atoms**".

Під час карантину навчальний заклад працює на єдиній освітній платформі Padlet.

Наша ліцей – навчальний заклад рівних можливостей для всіх; заклад, який намагається дати можливості для розвитку кожній дитині та розвивати її таким чином, щоб вона була успішною в житті, заклад компетентнісного розвитку і самовдосконалення з ідеалом вільної, життєлюбної, талановитої особистості, заклад який сприяє тому, щоб дитина змогла набути всі життєві

компетенції в тому обсязі, в якому вони їй потрібні для її успішного становлення. Сучасний підхід до стратегії розвитку освіти наголошує, що якість освіти є найефективнішим засобом для задоволення освітніх потреб суспільства, сім'ї, дитини. Якість оцінюється моральними та ринковими категоріями, це не тільки якість кінцевих результатів, але й всіх процесів, які впливають на кінцевий результат. Тому управління ліцеєм зосереджене на управлінні якістю освіти. Ліцей працює на засадах «педагогіки партнерства».

Основні принципи цього підходу:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у стосунках;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Ліцей допомагатиме батькам здобувати спеціальні знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей.

Розділ II. Опис «моделі» випускника ліцею

Випускник нашого ліцею – це цілісна, всебічно розвинена особистість, здатна до критичного мислення; людина з активною позицією, яка діє згідно з морально-етичними принципами і здатна приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права іншої людини; інноватор – здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Випускник ліцею має міцні знання і вміло користується ними. Знання та вміння отримані учнем тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами. Набуті життєві компетентності випускник вміло використовує для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Він вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення.

Наш випускник – це передусім людина творча, з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації, широким спектром особистості:

- випускник школи добре проінформована особистість;
- прагне до самоосвіти та вдосконалення;
- готовий брати активну участь у суспільно-культурному житті громади;
- є свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки;
- свідомо ставиться до свого здоров'я та довкілля;
- мислить креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал.

Випускник початкових класів має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Випускник базової (основної) школи володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного). Володіє основами комп'ютерної грамотності, знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати, оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей, дотримується правил культури поведінки і спілкування, веде здоровий спосіб життя, готовий до форм і методів навчання, які використовуються у старших класах.

Випускник старшої школи має міцні знання на рівні вимог державних освітніх стандартів, що забезпечує вступ до закладів вищої професійної освіти та подальше успішне навчання, володіє іноземними мовами на високому рівні; має високий рівень комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування), володіє культурою інтелектуальної діяльності, знає і поважає культуру України та інших народів, поважає свою й чужу гідність, права і свободи інших людей, дотримується правил культури поведінки і спілкування, має почуття соціальної відповідальності, веде здоровий спосіб життя; володіє способами отримання інформації, прагне духовного і соціального добробуту.

Наш випускник – свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до сміливих і успішних кроків у майбутнє.

Розділ III. Цілі та задачі освітнього процесу ліцею

Цілі та задачі освітнього процесу на кожному рівні реалізації освітніх програм повинні бути обумовлені «моделлю» випускника, призначенням і місцем ліцею в освітньому просторі міста, країни. Вони повинні бути сформульовані конкретно, бути вимірними, досяжними, визначеними за часом, несуперечливими по відношенню одна до одної, тобто, відповідати загальним вимогам, що пропонуються до визначення цілей і задач.

Перед ліцеєм поставлені такі цілі освітнього процесу:

- забезпечення засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової освіти, базової середньої освіти та повної загальної середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- забезпечення наступності освітніх програм усіх рівнів;
- створення основи для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формування позитивної мотивації учнів до навчальної діяльності;
- забезпечення соціально-педагогічних відносин, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я здобувачів освіти;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки;
- проведення атестації та сертифікації педагогів;
- цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази школи.

Розділ IV. Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Заклад освіти потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, які б відповідали оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства.

Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватися та розширюватися у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Але незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусія, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відеоуроки, пресконференції, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету. Перевірка та оцінювання досягнення компетентностей здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Для підготовки до підсумкового оцінювання та державної підсумкової атестації проведуться оглядові консультацій, які допомагають учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

В Ужгородському ліцеї № 3 широко впроваджуються інформаційно-комунікаційні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Вчителями створено систему уроків на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Розширено предметне навчальне середовище, створенні умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи. Серед використовуваних засобів – мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проєкти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше.

Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Тому створені вчителями персональні предметні сайти є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІКкомпетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах з вечірньою формою здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Можливо проводити заняття в малих групах і парах за умови, що окремі учні виконують роль лідерів групи або консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії насамперед покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями у ході екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

За період дистанційного навчання вчителі ліцею опанували нові прийоми роботи з електронними ресурсами GoogleClassroom з супутніми додатками, Classtime, LearningApps, Onlinetestpad, освітніх платформ "НаУрок", "МійКлас" та ресурсом ведення конференцій – Zoom..

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Розділ V. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Рівень досягнень учнів буде вивчатись шляхом моніторингу знань, умінь і навичок з окремих предметів, проведення контрольних випробувань учнів, участі учнів школи у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах, складання та захисту наукових проєктів та участі в роботі МАН, аналізу результатів участі учнів у ДПА і ЗНО.

Розділ VI. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Для виконання освітніх програм школи на 2023/2024 навчальний рік передбачено використання затверджених Міністерством освіти і науки України навчальних програм з усіх предметів інваріативної частини, курсів за вибором і факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти – «модель» випускника Ужгородського ліцею № 3.

**Перелік навчальних програм
для учнів початкової освіти Ужгородського ліцею № 3**

№ з/п	Назва навчальної програми
1.	Нова українська школа. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко (1-2 класи), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 р. № 743
2.	Нова українська школа. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко (3-4 класи), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 р. № 743

**Перелік модельних навчальних програм
для учнів 5-6-их класів базової середньої осв Ужгородського ліцею № 3**

№ з/п	Назва навчальної програми
1.	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О. В., Заболотний О. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795
2.	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В. П., Січкач С. І., Шило С. Б.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795
3.	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ніколенко О. М., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795
4.	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795
5.	Модельна навчальна програма «Чеська мова (друга іноземна)» для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (автори: Петріца Н. М., Старчак Н. Е.). «Схвалено до використання в освітньому процесі» (наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 р. № 22.1/12-Г-273)
6.	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор: Істер О. С.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795
7.	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Біда Д. Д., Гільберт Т. Г., Колісник Я. І.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795

8.	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.04.2022 № 324)
9.	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори: Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Майорський В. В., Піскарьова І. О., Щупак І. Я.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795
10.	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Пасічник О. В., Чернікова Л. А.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795
11.	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю.Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795
12.	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Гущина Н. І., Василяшко і. П.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795
13.	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795
14.	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О. С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Дерев'янка В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші) затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 17.08.2022 р. № 752
15.	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів курсу за вибором «РОДИННІ ФІНАНСИ» 5 клас. «Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах» комісією з економіки Науково-методичної ради з питань освіти МОН України лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 29.05.2015 № 14.1/12-Г-328

Перелік навчальних програм
для учнів 7-9 класів базової середньої освіти Ужгородського ліцею № 3
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ з/п	Назва навчальної програми
16.	Українська мова. 5-9 класи
17.	Українська література
18.	Біологія
19.	Географія
20.	Фізика
21.	Хімія
22.	Інформатика
23.	Математика
24.	Мистецтво
25.	Трудове навчання
26.	Історія України. Всесвітня історія 6-11 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
27.	Основи правознавства 9 клас Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
28.	Зарубіжна література» 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
29.	Географія 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
30.	Основи здоров'я 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
31.	Фізична культура 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
32.	Навчальна програма з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов (5-9 класи)
33.	Чеська мова (друга іноземна). Програма для закладів загальної середньої освіти 5-11 класи. (2018 рік)

**Перелік навчальних програм
для учнів профільної середньої освіти (III ступеня) 10-11 класи
Ужгородського ліцею № 3
(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539)**

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова (рівень стандарту). 10-11 класи	Рівень стандарту
2.	Українська література	Рівень стандарту
3.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
4.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
5.	Мистецтво	Рівень стандарту
6.	Технології	Рівень стандарту
7.	Фізика (авторський колектив під керівництвом Локтєва В. М.)	Рівень стандарту
8.	Астрономія (авторський колектив під керівництвом Яцківа Я. Я.)	Рівень стандарту
9.	Хімія	Рівень стандарту
10.	Історія України. Всесвітня історія 6-11 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)	Рівень стандарту
11.	Громадянська освіта (інтегрований курс) 10 клас. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)	Рівень стандарту
12.	Зарубіжна література 10-11 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)	Рівень стандарту
13.	Географія 10-11 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)	Рівень стандарту
14.	Фізична культура 10-11 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)	Рівень стандарту
15.	Захист України 10-11 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)	Рівень стандарту
16.	Англійська мова. Навчальна програма з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов (10-11 класи)	Профільний рівень
17.	Чеська мова (друга іноземна). Програма для закладів загальної середньої освіти 5-11 класи. (2018 рік)	Рівень стандарту

Розділ VII. Навчальний план та його обґрунтування

Освітня програма I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти».

Програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма визначає:

- мову навчання – українську;
- загальний обсяг навчального навантаження;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення;
- очікувані результати навчання учнів;
- пропонувані зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять. Варіативна складову навчального плану

закладу освіти визначається закладами загальної середньої освіти самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів і відображається в навчальних планах закладів освіти. Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень і розвитку наскрізних умінь.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів „Фізична культура” та „Основи здоров'я”, а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика тощо.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так, у закладах загальної середньої освіти за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами всіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як: «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Підприємливість і фінансова грамотність», «Здоров'я і безпека», спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння в реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує

рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Відповідно до Закону України «Про освіту» початкова освіта здобувається з шести років. Освітня програма початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітня програма визначає загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення, які відображаються в навчальних планах.

Навчальні плани для учнів 1-2-х класів складено відповідно до базового навчального плану початкової освіти для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання Державного стандарту початкової освіти, затвердженого **постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87** (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 688, Додаток 12) та Типової освітньої програми розробленої під керівництвом Савченко О. Я. (наказ МОН від 08.10.2019 р. № 1272).

Навчальні плани для учнів 3-4-х класів складено відповідно до базового навчального плану початкової освіти для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання Державного стандарту початкової освіти, затвердженого **постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87** (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 688, Додаток 12) та Типової освітньої програми розробленої під керівництвом Савченко О. Я. (наказ МОН від 08.10.2019 р. № 1273).

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна – включає українську мову і літературне читання та іншомовну освіту (англійську мову);
- математична – спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;
- природнича – має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;
- соціальна і здоров'язбережувальна – формує соціальну компетентність, активну громадянську позицію, підприємливість, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;
- громадянська та історична – формує громадянську та інші компетентності, готовність до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активну громадянську позицію, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;
- технологічна – формує компетентності в галузі техніки і технологій, здатність до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;

- інформатична – формує інформаційно-комунікаційні компетентності, здатність до розв’язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження та здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;
- мистецька – формує цінності у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;
- фізкультурна – формує мотивацію до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Мовно-літературна освітня галузь реалізується через предмети: українська мова, літературне читання, іноземна мова (англійська). Математична освітня галузь через предмет – математика. Природнича, громадянська, історична, соціальна і здоров’язбережувальна галузь реалізується через інтегрований предмет – я досліджую світ. Технологічна галузь – через предмет дизайн і технології. Інформатична галузь – через предмет інформатика. Мистецька галузь – через предмети образотворче і музичне мистецтво. Фізкультурна галузь – через предмет фізична культура.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов’язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Мовно-літературна освітня галузь з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через окремі предмети „Українська мова” „Літературне читання”, „Англійська мова”.

Математична освітня галузь реалізується через однойменний окремий предмет – „Математика”.

Природознавча, соціальна і здоров’язбережувальна, громадянська та історична освітні галузі реалізуються предметом „Я досліджую світ”.

Технологічна та інформатична освітні галузі реалізуються через окремі предмети „Дизайн і технології” та „Інформатика”.

Мистецька освітня галузь реалізується окремими предметами „Образотворче мистецтво” і „Музичне мистецтво”.

Фізкультурна освітня галузь реалізується через однойменний окремий предмет „Фізична культура”.

Години варіативної складової у 2-х класах використано на збільшення годин для вивчення української мови, у 3-х та 4-х класах – на збільшення годин для вивчення літературного читання та математики.

У 2-4-х класах здійснено поділ на 2 групи при вивченні інформатики відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 р. за № 229/6517).

Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при меншій наповнюваності від нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Освітня програма II ступеня (базової середньої освіти) окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України № 1392 від 23 листопада 2011 року «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 538 від 07.08.2013 р. та № 143 від 26.02.2020 р.) та постанови Кабінету Міністрів України № 898 від 30 вересня 2020 року «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти».

Освітня програма для 5-6-их класів розроблена на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України № 235 від 19.02.2021) та відповідно до частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Освітня програма відповідає структурі Типової освітньої програми і визначає:

- мову навчання – українську;
- загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями;
- навчальний план;
- перелік модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;
- право закладу освіти на академічну, організаційну, фінансову і кадрову автономію закладів освіти;
- право педагогічних працівників на академічну свободу.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття базової і середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

Кількість навчальних годин на вивчення інтегрованих курсів заклад освіти визначає самостійно з урахуванням навчального навантаження на відповідні навчальні предмети у типовому навчальному плані. Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, визначає заклад освіти в межах заданого діапазону «мінімального» та «максимального» навчального навантаження. Різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин (резерв навчальних годин) у кожній освітній галузі може бути перерозподілена закладом освіти між освітніми компонентами цієї освітньої галузі або на інші освітні галузі, а також на вибіркові освітні компоненти (незалежно від освітньої галузі). Додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за

вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять заклад загальної середньої освіти розподіляє самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, що відображається в освітній програмі закладу. Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані закладу загальної середньої освіти не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Для підвищення фінансової грамотності учнів та з метою формування ключових фінансових і підприємницьких компетентностей у 5-6-х класах запроваджено курс за вибором «Родинні фінанси» (рішення педагогічної ради (протокол № 7 від 17 травня 2023 року).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6-х класів та детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах.

Оцінювання результатів навчання учнів у 5-6-х класах урегульовано такими документами: Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17); Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369; Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6-х класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289.

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Оцінювання результатів навчання учнів 5-6-х класів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у Свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм і способів оцінювання: усної, письмової, цифрової та практичної. У рамках академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6-х класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 289 від 01.04.2022 р. «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних

досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти».

За рішенням педагогічної ради (протокол № 7 від 17 травня 2023 року) оцінювання результатів навчання учнів 5-х класів здійснюється з використанням 12-бальної системи з початку навчального року. Річне оцінювання здійснюється на основі загальних оцінок результатів навчання за I та II семестри. При виставленні річної оцінки вчителям рекомендовано орієнтуватись на оцінку за II семестр. У Свідоцтві досягнень у графі «Рік» ставиться одна оцінка – загальна оцінка результатів навчання за рік. Оцінки за групи результатів навчання у графі «Рік» не виставляються. Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню (пункт 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2008 р. № 496; пункти 9, 10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07. 2015 р. № 762 (зі змінами). Облік результатів тематичного, семестрового, річного оцінювання, оцінювання груп результатів навчання проводиться в класному журналі в окремих колонках без дати.

**Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6-х класів,
які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту
базової середньої освіти**

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності

	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

Освітня програма для 7-9-х класів розроблена і складена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) для спеціалізованих шкіл з навчанням українською мовою і поглибленим вивченням іноземних мов.

Освітня програма визначає:

- мову навчання – українську;
- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм;
- пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів та детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Розподіл навчального навантаження між мовою навчання (українською) та іноземними мовами (англійською і чеською) відображено в навчальному плані.

Варіативну складову навчального плану визначено враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення і відображає в навчальних планах.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової;
- запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування;
- індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів Типової освітньої програми.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів „Фізична культура” та „Основи здоров'я”, а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» формується з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Для недопущення перевантаження учнів враховується їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). У закладах загальної середньої освіти за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 „Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти” години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Поділ класів на групи при вивченні англійської мови, чеської мови, інформатики та трудового навчання здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128. Згідно з рішеннями

місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при меншій наповнюваності від нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування таких ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною – у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів,</p>

		<p>процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>

8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе ставлення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проєкти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в

цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища; окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проєкти. предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проєкти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне залучення учнів до різних

видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й за можливості створювати умови для самостійного оволодіння новими знаннями, перевірки їх на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: мови і літератури, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство, технології, здоров'я і фізична культура. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах. Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план, який конкретизує організацію освітнього процесу.

Навчальний план для 7-9-х класів складено відповідно до навчального плану спеціалізованих шкіл з навчанням українською мовою і поглибленим вивченням іноземних мов (II ступінь) Типової освітньої програми, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 року № 405 „Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня” (Таблиця 3);

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану визначена з урахуванням особливостей організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів.

Оцінювання результатів навчання учнів у 7-9-х класах урегульовано такими документами: Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17); Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної

середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369; Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (затвержені наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 13 квітня 2011 р. № 329, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 р. за № 566/19304).

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Освітня програма III ступеня (профільна середня освіта) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно до Типової освітньої програми (**наказ МОН від 20 квітня 2018 року № 408** (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 р. № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 р. № 464), **Таблиця 2,3**);

Освітня програма III ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма визначає:

- мову навчання: українську;
- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм;
- пропонований зміст окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів та детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

Навчальний план для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і

спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

Для складання власного навчального плану та організації освітнього процесу у 10-11-х класах було використано таблицю 2 Типової освітньої програми. Частину навчальних годин обох варіантів навчальних планів призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі.

Зміст профілю навчання реалізовано системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети (їх перелік з орієнтовною кількістю тижневих годин подано в *таблиці 3*), що вивчаються на профільному рівні;
- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання приймається закладом освіти, враховуючи освітні потреби учнів, регіональні особливості, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу тощо. У процесі складання власного навчального плану враховано, що:

- профіль навчання передбачає можливість вивчення профільних предметів з різних освітніх галузей;
- кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;
- у разі залишку навчальних годин, передбачених на вивчення профільних предметів, заклад освіти може використовувати їх для збільшення кількості годин на вивчення базових предметів, для вивчення спеціальних і факультативних курсів.

Спеціальні курси разом із профільними предметами відображають специфіку конкретного профілю навчання і визначають його сутність. Вони призначені для доповнення, поглиблення змісту окремих розділів профільних (а за потреби і непрофільних) предметів, можуть містити додаткові споріднені розділи, що не включені до навчальних програм, знайомити учнів із галузями знань, не представленими в змісті окремих предметів, але орієнтованими на комплекс можливих професій у руслі обраного профілю навчання тощо. Тематика і зміст таких курсів можуть розроблятися вчителями і використовуватися в освітньому процесі після погодження в установленому порядку. Спеціальні курси реалізуються за рахунок годин, передбачених планом для профільних предметів і спеціальних курсів або за рахунок додаткових годин.

З метою уникнення одногодинного тижневого вивчення певного предмета або курсу заклад освіти може планувати його вивчення концентровано (упродовж чверті, семестру, навчального року).

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їхнє навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так, у закладах загальної середньої освіти за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх

навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною – у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникати невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати взаємозв'язки між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для</p>

		повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в

		<p>команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе ставлення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти;
- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне залучення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й створювати умови для самостійного відкриття нових знань, перевірки їх на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх у нові ситуації.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проєкти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку й охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Освітня програма закладу базової середньої освіти має передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план, який конкретизує організацію освітнього процесу.

Навчальний план для 10-11-х класів складено відповідно до навчального плану для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (профіль навчання – іноземна мова) Типової освітньої програми (**наказ МОН від 20 квітня 2018 року № 408** (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 р. № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 р. № 464), **Таблиця 2,3**);

Навчальний план містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на спеціальні курси, факультативи, індивідуальні заняття.

У 10-х та класах вивчаються базові предмети: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)», «Біологія і екологія», «Географія», «Фізика», «Хімія», «Фізична культура» і «Захист України».

Профільні предмети і спеціальні курси реалізуються системою окремих предметів «Англійська мова», «Чеська мова (друга іноземна)».

У 11-х класах вивчаються базові предмети: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Історія України», «Всесвітня історія», «Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)»,

«Біологія і екологія», «Географія», «Фізика», «Астрономія», «Хімія», «Фізична культура» і «Захист України».

У 10-х класах включено вибірково-обов'язкові предмети «Інформатика» і «Технології», а у 11-х класах – «Мистецтво» і «Технології», що вивчаються на рівні стандарту. Профільні предмети і спеціальні курси реалізуються системою окремих предметів «Англійська мова», «Чеська мова (друга іноземна)».

Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття використано на збільшення годин для вивчення профільних предметів – англійська мова, чеська мова та на збільшення годин для вивчення математики з урахуванням освітніх потреб учнів та з метою формування ключових компетентностей учнів засобами усіх предметів.

Розділ VIII. Структура 2023-2024 навчального року

Відповідно до статті 15 (розділ XII) Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2023 року № 782 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» в закладах загальної середньої освіти 2023/2024 навчальний рік триватиме з **1 вересня 2023 року до 28 червня 2024 року**. Структура навчального року, тривалість навчального тижня, інші форми організації освітнього процесу встановлюються загальноосвітнім навчальним закладом середньої освіти у межах часу передбаченого програмою.

- 2023/2024 навчальний рік розпочинається 01 вересня 2023 року та закінчується 28 червня 2024 року;
- навчальні заняття організовуються за семестровою системою:
  - I семестр – з 01 вересня до 22 грудня 2023 року
  - II семестр – з 22 січня до 07 червня 2024 року
- впродовж навчального року проводяться канікули в такі терміни:
  - додаткові для 1-х класів – з 30 жовтня до 05 листопада 2023 року;
  - зимові – з 22 грудня 2023 року до 21 січня 2024 року;
  - весняні – з 23 березня по 31 березня 2023 року.

Так як потужності споруд цивільного захисту є недостатніми для укриття всіх учасників освітнього процесу, то освітній процес у 2023/2024 н. р., на час «Воєнного стану», організовано за змішаним режимом (поєднанно очну і дистанційну форми навчання):

- 1-8-мі класи – очна форма навчання;
- 9-11-ті класи – змішана форма навчання.

Державну підсумкову атестацію для учнів початкової, основної та старшої школи провести з навчальних предметів, перелік яких, форму та терміни проведення буде затверджено Міністерством освіти і науки України додатково.

Навчальну практику та навчальні екскурсії для учнів 1-8-х та 10-х класів провести протягом навчального року в залежності від ситуації в країні.

Дата вручення документів про освіту буде визначена додатково (в залежності від термінів проведення ДПА, ЗНО).

Школа працює в режимі п'ятиденки з двома вихідними – субота, неділя. Навчальні заняття проводяться в одну зміну у змішаному форматі з 8³⁰ до 15⁵⁵ і регламентуються розкладом уроків, затвердженим директором школи.

Упродовж навчального дня проводяться дві великі перерви:

- перша 20 хвилин з 12⁰⁰ до 12²⁰;
- друга 15 хвилин з 13⁰⁵ до 13²⁰

Додаток 1

Постанова Кабінету Міністрів України
від 21.02.2018 р. № 87 „Державний
стандарт початкової освіти”(Додаток 2)

**Навчальний план для початкової школи Ужгородського ліцею №3
на 2023-2024 навчальний рік 1-ші класи**

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на рік			Кількість годин на тиждень		
		1-А	1-Б	1-В	1-А	1-Б	1-В
Інваріантний складник		Українська мова навчання			Українська мова навчання		
Мовно-літературна, у тому числі:		350	350	350	10	10	10
Українська мова та література	Українська мова і літературне читання	245	245	245	7	7	7
Іншомовна	Англійська мова	105	105	105	3	3	3
Математична	Математика	140	140	140	4	4	4
Природознавча	Я досліджую світ	105	105	105	3	3	3
Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична							
Технологічна	Дизайн і технології	35	35	35	1	1	1
Інформатична							
Мистецька	Образотворче мистецтво	35	35	35	1	1	1
	Музичне мистецтво	35	35	35	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	70	105	105	3	3	3
Усього:		805	805	805	20+3	20+3	20+3
Варіативний складник							
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять							
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		805	805	805	23	23	23
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти		700	700	700	20	20	20

Додаток 2

Постанова Кабінету Міністрів України
від 21.02.2018 р. № 87 „Державний
стандарт початкової освіти” (Додаток 2)

**Навчальний план для початкової школи Ужгородського ліцею №3
на 2023-2024 навчальний рік 2-ї класи**

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на рік		Кількість годин на тиждень	
		2-А	2-Б	2-А	2-Б
Інваріантний складник		Українська мова навчання		Українська мова навчання	
Мовно-літературна, у тому числі:		385	385	11	11
Українська мова та література	Українська мова і літературне читання	280	280	8	8
Іншомовна освіта	Англійська мова	105	105	3	3
Математична	Математика	140	140	4	4
Природознавча	Я досліджую світ	105	105	3	3
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна	Дизайн і технології	35	35	1	1
Інформатична	Інформатика	35	35	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	35	35	1	1
	Музичне мистецтво	35	35	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	105	105	3	3
Усього:		875	875	22+3	22+3
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять					
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		875	875	25	25
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти		770	770	22	22

Додаток 3

Постанова Кабінету Міністрів України
від 21.02.2018 р. № 87 „Державний
стандарт початкової освіти” (Додаток 2)

**Навчальний план для початкової школи Ужгородського ліцею №3
на 2023-2024 навчальний рік 3-ті класи**

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на рік		Кількість годин на тиждень	
		3-А	3-Б	3-А	3-Б
Інваріантний складник		Українська мова навчання		Українська мова навчання	
Мовно-літературна, у тому числі:		385	385	11	11
Українська мова та література	Українська мова	140	140	4	4
	Літературне читання	140	140	4	4
Іншомовна освіта	Англійська мова	105	105	3	3
Математична	Математика	175	175	5	5
Природознавча	Я досліджую світ	105	105	3	3
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна Інформатична	Дизайн і технології	35	35	1	1
	Інформатика	35	35	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	35	35	1	1
	Музичне мистецтво	35	35	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	105	105	3	3
Усього:		910	910	23+3	23+3
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять					
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		910	910	26	26
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти		805	805	23	23

Додаток 4

Постанова Кабінету Міністрів України
від 21.02.2018 р. № 87 „Державний
стандарт початкової освіти” (Додаток 2)

**Навчальний план для початкової школи Ужгородського ліцею №3
на 2023-2024 навчальний рік 4-ті класи**

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на рік		Кількість годин на тиждень	
		4-А	4-Б	4-А	4-Б
Інваріантний складник		Українська мова навчання		Українська мова навчання	
Мовно-літературна, у тому числі:		385	385	11	11
Українська мова та література	Українська мова	140	140	4	4
	Літературне читання	140	140	4	4
Іншомовна освіта	Англійська мова	105	105	3	3
Математична	Математика	175	175	5	5
Природознавча	Я досліджую світ	105	105	3	3
Соціальна і здоров'язберезувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна Інформатична	Дизайн і технології	35	35	1	1
	Інформатика	35	35	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	35	35	1	1
	Музичне мистецтво	35	35	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	105	105	3	3
Усього:		910	910	23+3	23+3
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять					
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		910	910	26	26
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти		805	805	23	23

Додаток 5
 Наказ МОН України від 19.02.2021 р.
 № 235 „Про затвердження Типової
 освітньої програми для 5-9 класів
 закладів загальної середньої освіти”
 (Додаток 3)

**Навчальний план для основної школи Ужгородського ліцею №3
 на 2023-2024 навчальний рік 5-ті класи**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на рік		Кількість годин на тиждень	
		5-А	5-Б	5-А	5-Б
Інваріантна складова		Українська мова навчання		Українська мова навчання	
Мовно-літературна	Українська мова	140	140	4	4
	Українська література	70	70	2	2
	Перша іноземна мова (англійська)	175	175	5	5
	Друга іноземна мова (чеська)	70	70	2	2
	Зарубіжна література	51	51	2/1	2/1
Математична	Математика	140	140	4	4
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	70	70	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	35	35	1	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	35	35	1	1
Інформатична	Інформатика	35	35	1	1
Технологічна	Технології	35	35	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	35	35	1	1
	Музичне мистецтво	35	35	1	1
Фізична культура	Фізична культура	105	105	3	3
Разом		1031	1031	27/26+3	27/26+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		54	54	1/2	1/2
Курс за вибором	Родинні фінанси	35	35	1	1
Індивідуальні заняття	Математика	19	19	0/1	0/1
Гранично допустиме навчальне навантаження		980	980	28	28
Всього (без урахування поділу класів на групи)		1085	1085	28+3	28+3

Додаток 5
 Наказ МОН України від 19.02.2021 р.
 № 235 „Про затвердження Типової
 освітньої програми для 5-9 класів
 закладів загальної середньої освіти”
 (Додаток 3)

**Навчальний план для основної школи Ужгородського ліцею №3
 на 2023-2024 навчальний рік 6-ті класи**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на рік		Кількість годин на тиждень	
		6-А	6-Б	6-А	6-Б
Інваріантна складова		Українська мова навчання		Українська мова навчання	
Мовно-літературна	Українська мова	140	140	4	4
	Українська література	70	70	2	2
	Перша іноземна мова (англійська)	175	175	5	5
	Друга іноземна мова (чеська)	70	70	2	2
	Зарубіжна література	54	54	1/2	1/2
Математична	Математика	140	140	4	4
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	70	70	2	2
	Географія	70	70	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	35	35	1	1
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	70	70	2	2
Інформатична	Інформатика	35	35	1	1
Технологічна	Технології	35	35	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	35	35	1	1
	Музичне мистецтво	35	35	1	1
Фізична культура	Фізична культура	105	105	3	3
Разом		1139	1139	29/30+3	29/30+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		51	51	2/1	2/1
Курс за вибором	Родинні фінанси	35	35	1	1
Індивідуальні заняття	Математика	16	16	1/0	1/0
Гранично допустиме навчальне навантаження		1085	1085	31	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		1190	11190	31+3	31+3

Додаток 7
Наказ МОН України від 20.04.2018 р.
№ 405 „Про затвердження Типової
освітньої програми закладів загальної
середньої освіти II ступеня”
(Таблиця 3)

Навчальний план для основної школи Ужгородського ліцею №3
на 2023-2024 навчальний рік 7-мі класи

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на рік		Кількість годин на тиждень	
		7-А	7-Б	7-А	7-Б
Інваріантна складова		Українська мова навчання		Українська мова навчання	
Мови і літератури	Українська мова	89	89	2/3	2/3
	Українська література	70	70	2	2
	Перша іноземна мова (англійська)	175	175	5	5
	Друга іноземна мова (чеська)	70	70	2	2
	Зарубіжна література	70	70	2	2
Суспільствознавство	Історія України	35	35	1	1
	Всесвітня історія	35	35	1	1
Мистецтво	Образотворче мистецтво	16	16	1/0	1/0
	Музичне мистецтво	19	19	0/1	0/1
Математика	Алгебра	70	70	2	2
	Геометрія	70	70	2	2
Природознавство	Біологія	70	70	2	2
	Географія	70	70	2	2
	Фізика	70	70	2	2
	Хімія	51	51	2/1	2/1
Технології	Трудове навчання	35	35	1	1
	Інформатика	35	35	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	35	35	1	1
	Фізична культура	105	105	3	3
Разом		1190	1190	31+3	31+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		35	35	1	1
Індивідуальні заняття	Математика	35	35	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		1120	1120	32	32
Всього (без урахування поділу класів на групи)		1225	1225	32+3	32+3

Додаток 8
Наказ МОН України від 20.04.2018 р.
№ 405 „Про затвердження Типової
освітньої програми закладів загальної
середньої освіти II ступеня”
(Таблиця 3)

Навчальний план для основної школи Ужгородського ліцею №3
на 2023-2024 навчальний рік 8-мі класи

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на рік		Кількість годин на тиждень	
		8-А	8-Б	8-А	8-Б
Інваріантна складова		Українська мова навчання		Українська мова навчання	
Мови і літератури	Українська мова	70	70	2	2
	Українська література	70	70	2	2
	Перша іноземна мова (англійська)	175	175	5	5
	Друга іноземна мова (чеська)	70	70	2	2
	Зарубіжна література	70	70	2	2
Суспільствознавство	Історія України	51	51	2/1	2/1
	Всесвітня історія	35	35	1	1
Мистецтво	Мистецтво	16	16	1/0	1/0
Математика	Алгебра	70	70	2	2
	Геометрія	70	70	2	2
Природознавство	Біологія	70	70	2	2
	Географія	70	70	2	2
	Фізика	70	70	2	2
	Хімія	70	70	2	2
Технології	Трудове навчання	35	35	1	1
	Інформатика	70	70	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	19	19	0/1	0/1
	Фізична культура	105	105	3	3
Разом		1206	1206	32/31+3	32/31+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		54	54	1/2	1/2
Індивідуальні заняття	Математика	35	35	1	1
	Українська мова	19	19	0/1	0/1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		1155	1155	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		1260	1260	33+3	33+3

Додаток 9
Наказ МОН України від 20.04.2018 р.
№ 405 „Про затвердження Типової
освітньої програми закладів загальної
середньої освіти II ступеня”
(Таблиця 3)

Навчальний план для основної школи Ужгородського ліцею №3
на 2023-2024 навчальний рік 9-ті класи

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на рік		Кількість годин на тиждень	
		9-А	9-Б	9-А	9-Б
<i>Інваріантна складова</i>		Українська мова навчання		Українська мова навчання	
Мови і літератури	Українська мова	70	70	2	2
	Українська література	70	70	2	2
	Перша іноземна мова (англійська)	175	175	5	5
	Друга іноземна мова (чеська)	70	70	2	2
	Зарубіжна література	70	70	2	2
Суспільствознавство	Історія України	54	54	1/2	1/2
	Всесвітня історія	35	35	1	1
	Основи правознавства	35	35	1	1
Мистецтво	Мистецтво	19	19	0/1	0/1
Математика	Алгебра	70	70	2	2
	Геометрія	70	70	2	2
Природознавство	Біологія	70	70	2	2
	Географія	51	51	2/1	2/1
	Фізика	105	105	3	3
	Хімія	70	70	2	2
Технології	Трудове навчання	35	35	1	1
	Інформатика	70	70	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	16	16	1/0	1/0
	Фізична культура	105	105	3	3
<i>Разом</i>		1260	1260	33+3	33+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації					
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		1155	1155	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		1260	1260	33+3	33+3

Додаток 10

Наказ Міністерства освіти і науки

України від 20.04.2018 р. № 408

(в редакції наказу Міністерства освіти і

науки України від 28.11.2019 р. № 1493

„Про внесення змін до Типової освітньої

програми закладів загальної середньої

освіти III ступеня” (Таблиця 2, 3)

**Навчальний план для старшої школи Ужгородського ліцею №3
на 2023-2024 навчальний рік 10-ий клас**

Навчальні предмети	Кількість годин на рік		Кількість годин на тиждень	
	10-А	10-Б	10-А	10-Б
	Українська мова навчання		Українська мова навчання	
Базові предмети	910	910	26	26
Українська мова	70	70	2	2
Українська література	70	70	2	2
Зарубіжна література	35	35	1	1
Історія України	51	51	2/1	2/1
Всесвітня історія	35	35	1	1
Громадянська освіта	70	70	2	2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	105+35	105+35	3+1	3+1
Біологія і екологія	70	70	2	2
Географія	51	51	2/1	2/1
Фізика	105	105	3	3
Хімія	54	54	1/2	1/2
Фізична культура	105	105	3	3
Захист України	54	54	1/2	1/2
Профільні предмети і спеціальні курси	245	245	7	7
Англійська мова	175	175	5	5
Друга іноземна мова (чеська)	70	70	2	2
Вибірково-обов'язкові предмети	105	105	3	3
Інформатика	70	70	2	2
Технології	35	35	1	1
Разом	1260	1260	32+1+3	32+1+3
<i>Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття</i>	70	70	2	2
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	1155	1155	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	1330	1330	38	38

Додаток 11

Наказ Міністерства освіти і науки

України від 20.04.2018 р. № 408

(в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 р. № 1493 „Про внесення змін до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня” (Таблиця 2, 3))

**Навчальний план для старшої школи Ужгородського ліцею №3
на 2023-2024 навчальний рік 11-ий клас**

Навчальні предмети	Кількість годин на рік		Кількість годин на тиждень	
	11-А	11-Б	11-А	11-Б
	Українська мова навчання		Українська мова навчання	
Базові предмети	875	875	25	25
Українська мова	70	70	2	2
Українська література	70	70	2	2
Зарубіжна література	35	35	1	1
Історія України	54	54	1/2	1/2
Всесвітня історія	35	35	1	1
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	105+35	105+35	3+1	3+1
Біологія і екологія	70	70	2	2
Географія	35	35	1	1
Фізика	105	105	3	3
Астрономія	35	35	1	1
Хімія	70	70	2	2
Фізична культура	105	105	3	3
Захист України	51	51	2/1	2/1
Профільні предмети і спеціальні курси	245	245	7	7
Англійська мова	175	175	5	5
Друга іноземна мова (чеська)	70	70	2	2
Вибірково-обов'язкові предмети	105	105	3	3
Мистецтво	35	35	1	1
Технології	70	70	2	2
Разом	1225	1225	31+1+3	31+1+3
<i>Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття</i>	105	105	3	3
Українська мова	35	-	1	-
Математика	-	35	-	1
Історія України	35	-	1	-
Біологія	-	35	-	1
Фізика	35	-	1	-
Хімія	-	35	-	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	1155	1155	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	1330	1330	38	38